

Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC)

Retouradres: Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

B&W - voor deze de directie Projectmanagement Bureau
t.a.v. de heer M. Thunnissen
Weesperstraat 432
1018 DN Amsterdam

Datum 29 Januari 2021

Behandeld door Dhr. F. Bakkum

Telefoon 020 – 255 15 41 / 15 43
secretariaatTAC@amsterdam.nl

Onderwerp TAC-preadvies uitbreiding sportvelden Diemerpark

Geachte heer Thunnissen,

Op 29 oktober 2020 heeft u in het kader van de voorbereiding besluitvorming een advies gevraagd voor de uitbreiding sportvelden in het Diemerpark te Amsterdam Oost. Aangezien het hier gaat om een initiatief in de Hoofdgroenstructuur, is een advies van de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC) vereist. Dit advies vormt een noodzakelijk onderdeel van de toetsing aan de uitgangspunten van de Structuurvisie door B&W. De TAC is gehouden haar adviezen te baseren op de richtlijnen die zijn vastgelegd in het instrumentarium voor de Hoofdgroenstructuur van de 'Structuurvisie Amsterdam 2040 - Economisch sterk en duurzaam'.

In een eerder stadium heeft de TAC geadviseerd over het bestemmingsplan IJburg 1^e fase op 6 juni 2012, over het sportpark Diemerpark op 25 oktober 2012 en over heroverweging bebouwing sportterrein Diemerpark op 24 november 2015.

Beleidskader

Het plangebied valt volgens de Structuurvisie Amsterdam 2040 onder de groentypen 'sportpark' en 'ruiggebied/struinnatuur'. Bij de toetsing op inpasbaarheid worden de volgende voor deze groentypen geldende richtlijnen gehanteerd:

Sportpark	
Gebruik, gewenste beleving	Sportparken: alle terreinen voor (landgebonden) sport in verenigings- en/of clubverband. Sportparken worden gebruikt voor intensieve sportbeoefening en dienen daarnaast voor de recreatieve sportbeoefening en als onderdeel van het openbare leven op wijkniveau. De bezoekers zijn voornamelijk georganiseerde en ongeorganiseerde sporters en toeschouwers. De grotere parken hebben daarnaast een beperkte functie als wandelgebied. Belangrijk is dat de parken op een goede manier zijn ingebed in de stedelijke omgeving, vrij toegankelijk en uitnodigend zijn en geen geïsoleerde eenheden vormen. Onderscheid kan hierbij gemaakt worden naar (kleinschalige) stedelijke parken en de (grootschalige) groene sportparken.
Gewenste zonering	Velden, vrijetijdsaanbod (binnen en buiten) voor intensief gebruik, met ruimte voor toeschouwers. Waar afscheiding gewenst is groene randen met waterlijst voor verfraaiing en afscherming, rekening houdend met de sportfunctie.
Type beheer	Velden: intensief, gericht op een optimaal sportief gebruik. Groene Randen: intensief, gericht op groene verfraaiing van het sportpark, zowel voor de bezoekers als voor de omwonenden. Als het Sportpark in een ecologische structuur ligt dan dient het water in de waterlijst natuurvriendelijk (extensief) te worden aangelegd en onderhouden. Voorbeeld: sportpark Middenmeer, liggend in het Ecolint.
Ontsluiting	Intensief.
Bezoekersdruk	Hoog.
Voorbeelden	Stedelijke sportparken: Olympiaplein, J. Banckersweg, Jan van Galenstraat, Tuindorp Oostzaan, Tennis-park Linnaeushof. Groene sportparken: Ookmeer, Middenmeer-Voorland, Sloten, Kadoelen, De Weeren, W.H. Vliegenbos.
Beleidsintentie	Stedelijke sportparken: Stedelijke sportparken zijn de (vaak kleinschalige) in de wijken geïntegreerde sportparken, waaronder tennisparken. Centraal staat het in stand houden van een kleinschalig fijnmazig sportaanbod. De velden en vrijetijdsaanbod (binnen en buiten) worden ingericht voor optimaal sportief gebruik. Bij voorkeur dienen gebouwde voorzieningen zoveel mogelijk geclusterd in aangrenzende bouwblokken te worden gevestigd. Groene sportparken: De groene sportparken zijn de grotere sportparken (waaronder de in het Sportplan genoemde topparken Bijmerpark, Ookmeer, Eendracht, Sloten, Middenmeer-Voorland) die qua locatie nauw aansluiten op de groenstructuur van de stad (waaronder golfterreinen). Naast sportbeoefening staat hier ook groenbeleving en groene recreatie centraal. Bebouwing dient zoveel mogelijk in geclusterde vorm op het sportpark plaats te vinden. Het openbare en (fysiek) open karakter van de sportparken moet worden versterkt. Groene, recreatieve routes over het park verbinden stad en ommeland. Modernisering waarbij het bestaande groene karakter niet wezenlijk verandert geldt als inpasbaar binnen sportparken. Het sportpark is hoogwaardig landschapelijk vorm gegeven. Het groen dient vooral ter verbinding en verfraaiing. Een waterlijst om het gebied en een goede dooradering met sloten zorgt voor waterberging en biedt daarnaast kansen voor de natuur. Als het sportpark in of nabij een ecologische structuur ligt (Middenmeer in ecolint, Sportpark Sloten bij Groene As) dan dienen de waterpartijen met natuurvriendelijke oevers te worden ingericht en natuurvriendelijk te worden beheerd. Het bebouwings-/verhardingspercentage bedraagt op zowel stedelijke als groene sportparken maximaal circa 15% van de totale oppervlakte van het betreffende sportpark. Voor sportparken waar op het moment van vaststelling van de Structuurvisie al een hoger percentage voor bebouwing/verharding is én voor topparken (vastgesteld en vast te stellen in toekomstige Sportnota's), geldt een percentage van circa 20%. Kunstgras en verharding ten behoeve van sportuitoefening vallen niet onder de verhardingsnorm en zijn toegestaan. Parkeerfaciliteiten (inclusief gewapend gras) vallen wel onder de verhardingsnorm. Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het sportpark (bijvoorbeeld sportevenementen en manifestaties).
Inpasbare voorzieningen	Recreatieve routes, voorzieningen voor intensief sportief en maatschappelijk (mede)gebruik, zoals een beheerdersgebouw, (multifunctioneel) clubgebouw, maatschappelijke voorzieningen (kinderopvang, voorzieningen voor buurtactiviteiten en onderwijs), commercieel sportaanbod (indoorsport en leisure-functies), commerciële functies (gezondheidscentra, fysio, kleinschalige overnachtingsmogelijkheden gelieerd aan topsport), mits een directe versterkende link aan het sportaanbod blijvend gegarandeerd kan worden. Op de groene sportparken zijn overdekte voorzieningen alleen inpasbaar als ze het groene karakter van het sportpark niet aantasten.

Ruigtegebied/struinnatuur	
Gebruik, gewenste beleving	Wild ogende gebieden die voor Amsterdam zeldzame planten en dieren bevatten en mogelijkheden bieden voor natuurbeleving vanaf de randen of vanaf ongebaande paden door het gebied. Natuur- en landschapsgerichte recreatie, met een gevoel van afstand tot de stad. Mogelijkheden voor 'natuurvorsen'. Hoewel kleinschalige voorzieningen nodig zijn, ligt de kwaliteit van de beleving in het ongeplande karakter: ontwerper en beheerder blijven achter de schermen.
Gewenste zonering	Entreezone. Achterland (het eigenlijke ruigtegebied).
Type beheer	Extensief. Intensief toezicht en voorlichting door beheerders (natuurwachters).
Ontsluiting	Entreezone maximaal. Achterland extensief (voetpaden, laarzenpaden). Soms zeer beperkt toegankelijk, dan geen entreezone.
Bezoekersdruk	Laag.
Voorbeelden	Natuurdeel Diemerpark, Geuzenbos, Oeverlanden, Nieuwe Meer in Amsterdamse Bos, Joodse begraafplaats in Flevopark, Ecozone Schellingwoude, Brettenzone, Noorder IJplas, Riethoek en Hoge Dijk.
Beleidsintentie	Deze gebieden mogen niet opgevuld raken met andere functies of met andersoortige groenfuncties (volkstuinten, sportparken, parken e.d.). Intensieve recreatievormen en recreatie die niet primair op de natuur is gericht, zijn niet toegestaan. Kleinschalige evenementen (bijvoorbeeld informatiemarkt).
Inpasbare voorzieningen	In entreezone informatieborden, banken, prullenbakken, fietsenrekken, eventueel een klein infocentrum en beheerderonderkomen (vergelijk natuurtuin De Wiedijk). In het achterland hoogstens onverharde of half verharde wandelpaden en op natuurbeleving gerichte voorzieningen als een vogeluitkijktent.

Het plan

Binnen het project vernieuwing Diemerpark wordt aan de hand van 3 deelplannen een impuls gegeven aan het gehele park, uitsluitend deelplan 3 de uitbreiding van de sportvelden ligt nu ter advisering voor. De drie onderdelen samen vormen een integraal plan voor het vernieuwen en verbeteren van het park. Deelplan 1 gaat in op het maken van een goed hondenlosloopplan, waarbij de verschillende delen van het park worden voorzien van hondenlosloopgebieden. De planvorming is in samenwerking met diverse belanghebbenden als vrienden van het Diemerpark, vogelwerkgroep, hondengroep A en B tot stand gekomen, waarbij gekeken wordt naar een ecologisch versterkende inpassing.

Deelplan 2 behelst het versterken van de natuurwaarde van het park. Hierbij zijn korte en lange termijn maatregelen geformuleerd, ook in samenwerking met belanghebbenden. Korte termijn maatregelen zoals het repareren van paddenpoelen, een verbetering van de vleermuisbunker en het verbeteren van de waterhuishouding versterken de natuurwaarde in de Amsterdam-Rijnkanaal-Zone die onderdeel uitmaakt van het Natuur Netwerk Nederland. Daarnaast worden in het voor publiek toegankelijke deel van het Diemerpark maatregelen genomen om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid, bruikbaarheid en natuurwaarde te vergroten. Parallel daaraan wordt een beheerplan opgesteld voor een integraal beheer van het park.

Het derde deelplan betreft het uitbreiden van het aantal voetbal- en hockeyvelden van het sportpark. Deze uitbreiding is nodig om IJburg te laten voldoen aan de stedelijke sportnorm waarin het aantal sportvelden is gekoppeld aan het aantal woningen. Om daaraan te voldoen zijn vier extra velden nodig, zodat de wachtlijsten van de sportclubs kunnen worden weggewerkt. Om te onderzoeken hoe het sportpark het beste kan worden uitgebreid is een variantenstudie uitgevoerd. Daarin zijn vier varianten onderzocht. Deze zijn voorgelegd aan belanghebbenden, namelijk sportclubs en omwonenden, die een voorkeur hadden voor de varianten 1 en 2. Vervolgens is door bestuurlijk team Diemerpark als voorkeursvariant variant 2 nader uitgewerkt, waarbij tevens de opdracht is gegeven een oplossing voor het parkeren uit te werken, bij voorkeur buiten het park.

In de variantenstudie wordt nader ingegaan op de landschappelijke inpassing van de nieuwe sportvelden. Voor zover nodig en mogelijk zal die inpassing ook onderdeel zijn van de bestemmingsplanherziening. De nieuwe herinrichting zal op een aantal punten een verbetering brengen ten opzichte van de huidige inpassing. De beleefbaarheid van de Hoofdgroenstructuur en natuurlijke context worden vergroot door het verbinden en 'doorwaadbaar' maken van het sportpark. Hierbij wordt de natuur en het voet/fietsnetwerk van de omgeving het sportpark

ingetrokken. In het sportpark ontstaat een hoogwaardige en groene openbare verblijfsruimte die een brede doelgroep aan parkbezoekers aantrekt. Door het meer open en toegankelijk maken van het sportpark komt er een open centrale ruimte tussen de velden. Dit zorgt ervoor dat het sportpark als geheel, met hetzelfde aantal m² veldoppervlak ruimtelijk een groter gebied zal betrekken. Dit is nodig om de ambitie tot goede landschappelijke integratie waar te maken.

Een belangrijk onderdeel bij de inpassing is het parkeren in het park. Daarbij is gebleken dat de huidige parkeervoorziening van het sportpark te klein is en volgens beleid uitgebreid moet worden tot circa 100 parkeerplekken. In het kader van de bestemmingsplanherziening zal daarvoor een oplossing gevonden moeten worden. Het lopende parkeeronderzoek kijkt naast nieuwe devormen van vervoer en dubbelgebruik van huidige parkeergarage IJburg naar een nieuwe parkeerlocatie buiten de Hoofdgroenstructuur.

Het huidige bestemmingsvlak voor de sportvelden is 9 hectare groot. Deze oppervlakte zal in het nieuwe bestemmingsplan niet veranderen. Anders gezegd, op basis van het huidige bestemmingsplan mag maximaal 9 hectare van het Diemerpark voor sportdoeleinden worden gebruikt. In het toekomstige bestemmingsplan blijft dat zo, alleen de vorm van het bestemmingsvlak van de sportbestemming wordt gewijzigd.

De gronden met de huidige bestemming Sport zijn bestemd voor:

- a) sport, niet zijnde water gerelateerde sport;
- b) sport gerelateerde evenementen;
- c) ondergeschikte detailhandel, en;
- d) ondergeschikte horeca.

Daarnaast zijn er met behulp van een functieaanduiding een parkeerterrein toegestaan met maximaal 42 parkeerplaatsen. Ook is er in de bestemming nog voorzien in een binnenplanse wijzigingsregeling die het onder bepaalde voorwaarden mogelijk maakt om de parkeerplaatsen binnen de sportbestemming te verplaatsen naar een ander deel van het terrein.

De oppervlakte aan clubgebouwen voor de sportactiviteiten mag volgens deze bestemming daarbij maximaal 2000 m² bedragen met een bouwhoogte van maximaal 7 m. Voor bouwwerken, geen gebouw zijnde geldt een bouwhoogte van maximaal 4 m, met uitzondering van lichtmasten waarvoor een bouwhoogte van maximaal 20 m geldt. Ten behoeve van sportuitoefening mogen de gronden maximaal voor 100 % worden verhard.

De omvang en maatvoering van de maximaal toelaatbare bebouwing van het nieuwe sportpark moeten nog worden bepaald. In de variantenstudie is in dit verband wel een eerste indicatie gegeven. De sportvelden zelf zullen niet worden overdekt. Voor nieuwe of meer gebouwen geldt in elk geval als voorwaarde dat aangetoond moet zijn dat deze strikt noodzakelijk zijn voor de sportbeoefening. Vooralsnog wordt uitgegaan van één nieuw clubgebouw.

Advies

Op grond van de door u verstrekte informatie (TAC-oplegnotitie 11 november 2020, variantenstudie Diemerpark – ruimtelijke inpassing sportpark IJburg 4 september 2020, inventarisatie parkeeroplossingen bij uitbreiding sportpark IJburg 27 oktober 2020, luchtfoto huidige situatie) constateert de TAC dat de uitbreiding met 4 sportvelden en bijbehorende functies/voorzieningen in het Diemerpark niet inpasbaar zijn in de Hoofdgroenstructuur. Feitelijk is er sprake van een 'nee, tenzij...' afweging. We zien namelijk een onverenigbaarheid in de opgaves om de sportfunctie hier verder uit te breiden, zonder dat dit ten koste gaat van de struinnatuurfunctie. Beide groentypen zijn van waarde voor de Hoofdgroenstructuur, maar het is een bestuurlijke keuze om hierin prioritering voor deze locatie aan te brengen. Vanuit het uitgangspunt dat de struinnatuurfunctie hier behouden dient te blijven is dit initiatief niet inpasbaar gezien de extra bebouwing en verharding die ermee gepaard gaan. Op het moment dat uitbreiding van de sportfunctie hier echter het bestuurlijke uitgangspunt is, dan is een zo

landschappelijk en duurzaam mogelijke wijze van inpassing van het sportprogramma de opgave. De variantenstudie is een uitwerking van dit laatste. Het voorstel zoals belegd in de voorkeursvariant is echter in deze fase onvoldoende overtuigend gebracht om te kunnen stellen dat de positionering van de sportfunctie voldoende rekening houdt met het huidige karakter van het Diemerpark.

Van de groentypen waaruit de Hoofdgroenstructuur is opgebouwd, zijn de groentypen sport en struinnatuur wat de TAC betreft het minst uitwisselbaar. Het zijn de twee uitersten van het Hoofdgroenstructuurspectrum, getypeerd door elkaar uitsluitende inrichting en gebruikers. Struinnatuur heeft voor dieren een hoogwaardige functie, maar wordt door haar uitstraling en beperking qua gebruiksmogelijkheden voor menselijke activiteiten makkelijk onderaan de groenladder geplaatst. Voor struinnatuur bestaat er geen norm. Rode functies zijn er beleidsmatig uitgesloten, maar voor de trend om uit te plaatsen of een tekort aan groene functies erin onder te brengen dient de keuze nog gemaakt te worden. Wat de TAC betreft verdient het een stevigere bescherming en uitspraken over wat hier wel mogelijk is

Ondanks het genoemde spanningsveld, biedt de variantenstudie een goed ruimtelijk perspectief op de mogelijkheden die er zijn voor inpassing van de extra sportvelden in dit natuurrijke park. In die zin kan de studie ook als vernieuwend beschouwd worden en een bijdrage leverend aan de zoektocht naar extra sportruimte in en om de stad. De TAC deelt de conclusie dat variant 2 de voorkeursvariant betreft ten opzichte van een traditionele compacte en naar binnen gekeerde sportparkopzet. Tegelijkertijd roept deze variant vragen op. Op basis van het sportlandschap als entree, schuift de sportfunctie verder het park in teneinde ruimte te creëren in het midden van het sportpark om daar groene kwaliteit toe te voegen. Dat ziet er cartografisch interessant uit maar roept twijfel op wat het wordt. De intentie om nieuwe doelgroepen, buiten de sporters, aan te trekken is door de beperkte maatvoering moeilijk. Die intentie zal in ieder geval leiden tot een inrichting die anders is dan de struinkwaliteit die nu overheerst als het karakter van het Diemerpark. Met de geschetste inrichting en andere gebruik (intensiteit) krijgt dit deel eerder het karakter van een stadspark, wat mogelijk ook als afweging betrokken dient te worden in het kader van de actualisatie van de Hoofdgroenstructuur. Tegelijkertijd roept het de vraag op in hoeverre de dominantie van de omringende sportfunctie deze centrale zone aantrekkelijk laat zijn voor andere doelgroepen dan de sporters zelf. De referentiebeelden overtuigen nog onvoldoende.

De 9 hectare voor de sportfunctie in het bestemmingsplan gelden als uitgangspunt. De intensivering van de sportfunctie gaat gepaard met drie verschijnselen die conflicterend zijn met het groene karakter van het Diemerpark: uitbreiding van bebouwing, uitbreiding van kunstgras en uitbreiding van het parkeren.

Ten tijde van de uitbreiding tot in totaal 6 sportvelden heeft de TAC ingestemd met een maximale bebouwingsmogelijkheid van 2.000 m², op basis van de door stadsdeel oost veronderstelde capaciteitsbehoefte aan kleedruimte/kantine voor 2 sportverenigingen. In relatie daarmee vroeg ze in haar advies van 2015 aandacht voor een situering en uitstraling die blijkt geeft van een kwalitatieve landschappelijke inpassing en van respect van het karakter van het Diemerpark waar dit sportpark onderdeel van uitmaakt.

Op basis van de nadien geïntroduceerde referentienorm sport, ligt nu de wens voor om het sportpark te laten doorgroeien tot in totaal 10 kunstgrasvelden in het Diemerpark om zo alsnog in de sportbehoefte voor IJburg I als totaal te kunnen voldoen. Op het moment dat het bestuurlijk wenselijk wordt geacht om hieraan medewerking te verlenen, vraagt de TAC wederom aandacht voor de hiermee gepaard gaande extra bebouwing en de wens om deze tot een minimum te beperken, waar mogelijk te clusteren en op landschappelijk verantwoorde wijze in te passen. Als er sprake is van een gemotiveerd en goed onderbouwd plan mag het percentage bebouwing en verharding op het sportpark oplopen tot maximaal 15%, maar dat is dan inclusief het parkeren. In het kader van een eventuele verdere uitwerking ontvangen we graag specifieke informatie om hieraan te kunnen toetsen.

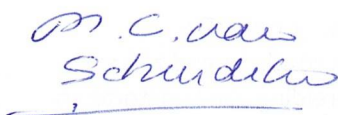
De TAC heeft met haar specifieke advies over kunstgras op sportparken een bijdrage proberen te leveren aan de stedelijke discussie. Kunstgrasvelden zijn vanuit het beleidskader Hoofdgroenstructuur inpasbaar. Wel zet de TAC vraagtekens bij de mate van toepassing ervan binnen het groentype struinnatuur en op deze specifieke locatie aan de rand van de stad. Plastificering van struinnatuur is onwenselijk voor mens en dier. De kunstgrasdiscussie volgend zijn maatregelen om op andere wijze ecologische waarde aan een sportpark toe te voegen van belang. Dat is in deze context, met beperkte ruimte en bijzondere condities voor de ondergrond, een extra uitdaging. De uitbreiding van bebouwing kan hier overigens met natuurinclusief bouwen een bijdrage aanleveren.

In al haar eerdere adviezen voor dit sportpark vroeg de TAC al bijzondere aandacht voor het parkeervraagstuk. Een opgave die in voorliggend voorstel nog steeds niet beslecht is. Hoewel het sportpark en het bijbehorende parkeren een functionele eenheid vormen, acht de TAC een uitbreiding van de verharding ten behoeve hiervan onwenselijk. Een meer dan verdubbeling van het parkeren zou juist in de entreezone van het park gevolgen hebben die wat de TAC betreft niet verenigbaar zijn met de struinnatuur van deze zone. Omdat de behoefte aan parkeren slechts enkele piekmomenten kent, maar een inrichting om die piek te faciliteren wel permanente consequenties heeft voor het groen lijkt het vinden van een oplossing buiten het park de enige juiste. Daarbij kan ook meer aandacht worden gegeven aan innovatieve parkeeroplossingen.

Een detail voor het vervolg, we lezen over de aanwezigheid van een batterij bij de entree vanaf de Oeverzeggestraat. In het gebied is dat niet terug te vinden. Vanuit historisch perspectief zou het interessant zijn om hier wel aandacht aan te besteden, mede met oog op andere doelgroepen dan de sporters. De vraag is of dat consequenties heeft voor het ontwerp of meer algemeen iets is om bij het project vernieuwing Diemerpark als geheel te betrekken als een interessant uitgangspunt.

Graag ontvangen we binnen een termijn van drie maanden een reactie hoe met dit negatieve preadvies zal worden omgegaan.

Hoogachtend,

Dr. M.C. van Schendelen

Voorzitter
Technische Adviescommissie
Hoofdgroenstructuur

Drs. ing. N. Bosch

Secretaris TAC